

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 47/2024-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného AK – Tarabčák s.r.o., Hlavná 13, Prešov, proti uzneseniu Okresného súdu Bardejov č. k. 2Er/145/2003-88 z 13. októbra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 8. decembra 2023 domáha vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“). Sťažovateľ navrhuje označené uznesenie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Zároveň požaduje priznanie primeraného finančného zadost'učinenia 1 000 eur a tiež odloženie vykonateľnosti napadnutého uznesenia až do právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

2. Podľa čl. XI bodu 1 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2024 do 31. decembra 2024 veci patriace do pôsobnosti senátov ústavného súdu, ktoré boli pridelené sudcom spravodajcom pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto rozvrhu práce, prerokujú senáty v pôvodnom zložení.

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Obvodný úrad životného prostredia v Bardejove rozhodnutím č. ObÚŽP-396-96-He zo 6. marca 1996 (ďalej aj „exekučný titul“ alebo „rozhodnutie obvodného úradu“) uložil zaplatiť poplatok za zdroj znečistenia ovzdušia v sume 25 300 Sk (teraz 826,80 eur) osobe označenej ako [REDAKOVANÉ]. Rozhodnutie obvodného úradu nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť 25. marca 1996.

4. Keďže uložená povinnosť splnená nebola, Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky [(teraz Enviromentálny fond) ďalej len „oprávnený“] podalo návrh na vykonanie exekúcie proti povinnému, ktorého označilo ako [REDAKOVANÉ].

5. Poverený súdny exekútor vydal upovedomenie o začatí exekúcie č. Ex 1405/2002-5 z 21. júla 2003. Ako povinného označil [REDAKOVANÉ].

6. Námietky povinného proti upovedomeniu o začatí exekúcie predložil súdny exekútor okresnému súdu 26. februára 2004. Námietky proti exekúcii podal sťažovateľ ([REDAKOVANÉ]) a uviedol, že ich podáva iba z opatrnosti, pretože exekučný titul mu nikdy nebol doručený, v [REDAKOVANÉ] nebýva ani tam nemá miesto podnikania. Exekúciu považoval za neúčinnú, keďže nepodpísal prevzatie upovedomenia. Označenie povinného považoval bez ďalšieho bližšieho určenia za nedostatočné a z toho dôvodu exekučný titul za nevykonateľný.

7. Okresný súd prostredníctvom vyššej súdnej úradníčky uznesením sp. zn. 2Er/145/2003 z 24. októbra 2008 námietky sťažovateľa zamietol.

8. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom Krajský súd v Prešove uznesením č. k. 18CoE/7/2023-63 z 19. apríla 2023 rozhodol, že uznesenie okresného súdu z 24. októbra 2008 zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení krajský súd uviedol, že považuje za vhodné, aby ak je spochybňovaná existencia exekučného titulu tým, že nebol doručený povinnému, navyše ak je spochybňované aj označenie povinného v návrhu na vykonanie exekúcie i v rozhodnutí, ktoré vytvára podklad pre toto konanie, je potrebné, aby sa vykonalo znalecké dokazovanie na pravosť podpisu povinného na doručenke k exekučnému titulu.

9. Po vrátení veci okresný súd napadnutým uznesením opätovne námietky sťažovateľa proti exekúcii zamietol. Okresný súd s cieľom vykonať znalecké dokazovanie vyzval Okresný úrad Bardejov, odbor životného prostredia, aj Okresný úrad Svidník, odbor životného prostredia na predloženie originálu doručky rozhodnutia obvodného úradu (exekučného titulu). Doručku však z dôvodu skartácie po uplynutí archivačnej lehoty nebolo možné do spisu doložiť. Oslovení súdni znalci uviedli, že znalecký posudok na preukázanie pravosti podpisu na základe fotokópie doručky je síce možné vyhotoviť, no záver by nebol stanovený jednoznačne, ale iba v rovine pravdepodobnosti. Vzhľadom na to, že taký znalecký posudok by aj tak nevedol k jednoznačnému záveru, okresný súd aplikoval, aj s ohľadom na ďalšie okolnosti prípadu, prezumpciu správnosti doručky ako verejnej listiny a považoval exekučný titul za riadne doručený povinnému.

10. Z kópie doručky považoval okresný súd za preukázané, že rozhodnutie obvodného úradu bolo 8. marca 1996 doručené povinnému, pričom na doručke je odtlačok pečiatky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]. Zo živnostenského registra okresný súd zistil, že v rozhodnom období v ňom bol ako podnikateľ – živnostník zapísaný [REDAKOVANÉ], s miestom podnikania [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], predmetom podnikania bola výroba obuvi, prevádzkareň [REDAKOVANÉ]. Miestom bydliska uvedeného živnostníka boli [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]. Z uvedeného potom okresný súd vyvodil záver, že ide o jednu a tú istú osobu uvedenú v exekučnom titule, živnostenskom registri, upovedomení o začatí exekúcie aj v podaných námietskach proti exekúcii.

11. Okresný súd jednou vetou (posledná veta bodu 12 odôvodnenia napadnutého uznesenia) poukázal na to, že ani sťažovateľ na preukázanie svojich opozitných tvrdení nepredložil počas celého konania súkromný znalecký posudok.

12. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti tvrdí, že pokiaľ okresný súd po vrátení veci nevykonal znalecké dokazovanie s cieľom overenia pravosti podpisu na doručenke, tak sa neriadil záväzným právnym názorom krajského súdu.

13. Podľa názoru sťažovateľa ak okresný súd požadoval predloženie súkromného znaleckého posudku od sťažovateľa, tak mu nesprávne pripísal zodpovednosť za dokazovanie.

14. Okrem toho sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uvádza, že okresný súd nezobral do úvahy, že na spornej doručenke je odtlačok pečiatky obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], s.r.o., a nielen [REDAKOVANÉ], že vymáhaná suma predstavuje pokutu za znečistenie ovzdušia v bývalom areáli [REDAKOVANÉ], ktoré nie sú v jeho vlastníctve, a že v rozhodnom období pod obchodným menom podnikal na uvedenom mieste aj [REDAKOVANÉ] (brat sťažovateľa, pozn.).

15. Porušenie práva na prejednanie v primeranej lehote a bez zbytočných prietáhov sťažovateľ odôvodňuje tým, že námietky proti exekúcii podal 12. augusta 2003 a súd šetrenie týkajúce sa doručenky vykonal až v roku 2007, keď už bol spis obvodného úradu aj s originálom doručenky reálne skartovaný. O samotných námietkach sťažovateľa proti exekúcii prvýkrát okresný súd rozhodol až po 5 rokoch – 24. októbra 2008. Odvolanie sťažovateľa proti rozhodnutiu bolo nadriadenému súdu predložené až po viac ako 14 rokoch (2. februára 2023), navyše krajský súd uznesenie okresného súdu z 24. októbra 2008 zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Definitívne bolo vo veci rozhodnuté napadnutým uznesením 13. októbra 2023.

16. Takto vymedzenými prietahmi v konaní spôsobujúcimi právnou neistotu neposkytnutím súdnej ochrany sťažovateľ odôvodňuje aj zásah do práv majetkového charakteru a návrh na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

17. Návrh na odloženie vykonateľnosti napadnutého uznesenia odôvodňuje sťažovateľ tým, že v prípade vymoženia požadovaného plnenia bude exekúcia ukončená a tento stav bude nezvratiteľný.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

18. Predmetom ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práva na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) napadnutým uznesením okresného súdu, ktorým boli námietky sťažovateľa proti exekúcii zamietnuté. Okrem toho sťažovateľ namieta zbytočné prietahy v konaní (čl. 48 ods. 2 ústavy) a porušenie práva na prerokovanie veci v primeranej lehote (čl. 6 ods. 1 dohovoru), keďže rozhodovanie o námietkach proti exekúcii trvalo 20 rokov. V tejto súvislosti sťažovateľ napokon namieta aj zásah do majetkových práv (čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu).

19. Podľa § 391 ods. 2 Civilného sporového poriadku je súd prvej inštancie v prípade zrušenia jeho rozhodnutia viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

20. Za právny názor súdu je vo všeobecnosti možné považovať názor súdu, ako sa má prejednávajúca vec právne posúdiť. To znamená, ktorú právnu normu je potrebné zvoliť na zistený skutkový stav a ako interpretovať jej obsah.

21. Od právneho názoru odvolacieho súdu je však potrebné odlišovať procesné pokyny súdu, ktorými súd vyššej inštancie usmerňuje súd nižšej inštancie o ďalšom postupe v konaní. Takým pokynom bude napr. aj pokyn na doplnenie dokazovania.

22. Práve o taký prípad ide vo veci sťažovateľa, ktorý sa mylne domnieva, že pokyn na vykonanie znaleckého dokazovania o overení pravosti podpisu na doručenke je vyjadrením záväzného právneho názoru krajského súdu.

23. Je potrebné prisvedčiť sťažovateľovi, že to bola práve nečinnosť okresného súdu, ktorá spôsobila, že nie je možné zabezpečiť relevantný dôkaz pre znalecké dokazovanie (originál doručenky). Na druhej strane však treba dodať, že okresný súd riadne a ústavne udržateľným spôsobom odôvodnil, prečo nepristúpil ku znaleckému dokazovaniu, ktoré by neviedlo k jednoznačným záverom. Okrem toho z napadnutého uznesenia vyplýva, že okresný súd v okolnostiach danej veci dostatočným spôsobom preskúmal doručenie exekučného titulu.

24. Vo vzťahu k tvrdeniam sťažovateľa, ktorými spochybňuje doručenie exekučného titulu z dôvodu, že v rozhodnom období na danom mieste podnikal aj jeho brat s rovnakým obchodným menom, či v súvislosti s doručením exekučného titulu obchodnej spoločnosti, a nie fyzickej osobe, ústavný súd poukazuje na nasledovný stav veci.

25. Zo živnostenského registra vyplýva, že brat sťažovateľa podnikal pod obchodným menom [REDAKOVANÉ] s miestom podnikania [REDAKOVANÉ]. Okresný súd však uviedol, že z kópie doručenky vyplýva, že exekučný titul bol doručený na adresu [REDAKOVANÉ]. Práve táto adresa je podľa živnostenského registra zhodná s miestom podnikania sťažovateľa.

26. Pokiaľ ide o tvrdenie, že okresný súd ignoroval, že na doručenke je pečiatka obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], s.r.o., tak ústavný súd poukazuje na to, že na doručenke uvedený dátum doručenia 8. marca 1996 sťažovateľ nespochybňuje. Avšak obchodná spoločnosť s názvom [REDAKOVANÉ], s.r.o., je v obchodnom registri zapísaná až od 27. januára 2012. Samotná obchodná spoločnosť bola spoločenskou zmluvou založená 30. októbra 2001 a súčasnému obchodnému menu predchádzali názvy [REDAKOVANÉ] s.r.o. (2002 – 2004), a neskôr J [REDAKOVANÉ] s.r.o. (2004 – 2012).

27. Ani argument sťažovateľa, že okresný súd na neho preniesol dôkaznú povinnosť, hoci bol sám povinný vykonať dokazovanie, neobstojí v konaní pred ústavným súdom. Okresný súd totiž nevykonanie znaleckého dokazovania nezaložil na tom, že sťažovateľ v procesnom postavení povinného nepredložil súkromný znalecký posudok, ako sa to v ústavnej sťažnosti snaží prezentovať sťažovateľ. Rozhodnutie nenariadiť znalecké dokazovanie okresný súd založil na odborných vyjadreniach o miere jednoznačnosti záverov písomného znaleckého skúmania na podklade fotokópie dokumentu.

28. V tejto súvislosti je možné okresnému súdu vytknúť, že v odôvodnení napadnutého uznesenia sa obmedzil na strohé konštatovanie o nejednoznačnosti takého znaleckého posudku bez bližšieho popisu detailov (napr. ktorých znalcov oslovil, akú konkrétnu otázku položil). Tento nedostatok

však v konečnom dôsledku nezakladá ústavnú neudržateľnosť napadnutého uznesenia okresného súdu.

29. Na základe uvedeného možno konštatovať, že ústavnú sťažnosť v časti namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie je potrebné odmietnuť z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

30. Z rovnakého dôvodu [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde] je potrebné odmietnuť ústavnú sťažnosť aj v časti namietajúcej porušenie základného práva na konanie bez zbytočných prietáhov a prejednanie veci v primeranej lehote.

31. Základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru poskytuje ústavný súd ochranu len vtedy, ak bola ústavná sťažnosť ústavnému súdu predložená v čase, keď porušenie práva označeným orgánom verejnej moci (v tomto prípade okresným súdom) trvalo alebo ešte pretrváva. Ak v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva postupom všeobecného súdu, ústavný súd ju odmietne ako zjavne neopodstatnenú, pretože konanie o takej ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (m. m. III. ÚS 367/2021, I. ÚS 25/2023). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. 3. 2009).

32. Ústavný súd konštatuje, že napadnuté uznesenie nadobudlo právoplatnosť 13. novembra 2023 a ústavná sťažnosť bola ústavnému súdu doručená 8. decembra 2023. Z uvedeného vyplýva, že v čase podania ústavnej sťažnosti k porušovaniu práva na prejednanie veci bez prietáhov postupom okresného súdu už nemohlo dochádzať.

33. Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ odôvodňoval zásah do svojho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu porušením svojho základného práva na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie, v súvislosti s ktorým dospel ústavný súd k záveru o jeho zjavnej neopodstatnenosti, uvedený záver platí rovnako aj na označené majetkové práva sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. februára 2024

Peter Molnár
predseda senátu